

Versie 23 januari 2026

2024 - 2028

Beleidsplan Gieskes- Strijbis Fonds

Inhoudsopgave

Het Gieskes-Strijbis Fonds.....	2
<i>Missiestatement</i>	2
<i>Vertrouwen in de toekomst</i>	2
Strategie per werkkerrein.....	3
<i>Natuur & milieu</i>	3
Een gezond voedselsysteem	3
Een gezonde internationale Noordzee	4
<i>Medisch Onderzoek</i>	4
Onderzoek naar de relatie tussen gezondheid en bestrijdingsmiddelen	5
<i>Kunst & cultuur</i>	5
Ontwikkeling <i>mid-career</i> kunstenaars	6
Behoud en ontwikkeling ambacht en vakmanschap	6
Steun voor instellingen en organisaties	7
<i>Democratie & rechtsstaat</i>	7
Sociaal digitaal domein	7
Betrokken mensen maken de democratie.....	8
Organisatie	8

Het Gieskes-Strijbis Fonds

Missiestatement

Het Gieskes-Strijbis Fonds streeft naar maatschappelijke impact door baanbrekende projecten te ondersteunen. Hiertoe past het Fonds de rol van katalysator en aanjager. De focus ligt op grootschalige en meerjarige initiatieven. Het Fonds hanteert een proactieve werkwijze op de thema's Natuur & milieu, Kunst & cultuur, Democratie & rechtsstaat en Medisch Onderzoek. Hennie Gieskes en Diedi Gieskes-Strijbis hebben een aanzienlijk vermogen nagelaten om invulling te geven aan de oerdoelstelling van het Fonds waarvan bovenstaande missie is afgeleid. Zij definieerden deze oerdoelstelling als volgt:

“Het Fonds stelt zich tot doel concrete initiatieven/projecten (“projecten”) te steunen die onmiskenbaar het potentieel hebben een toegevoegde waarde te leveren aan duurzame maatschappelijke ontwikkelingen en waar de financiële bijdrage zich duidelijk vertaalt in herkenbare acties.”

In vergelijking met de geldstromen van de overheid en het bedrijfsleven, is de financiële omvang van het Gieskes-Strijbis Fonds beperkt. De toegevoegde waarde van het Fonds ligt dan ook niet alleen in het doen van donaties, maar ook in onafhankelijkheid en ondernemerschap. Hierdoor kunnen team en bestuur snel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen waarvan zij geloven dat deze tot doorbraken kunnen leiden. Het Fonds koestert zijn onafhankelijkheid en is de oprichters hiervoor dankbaar.

Naast onze focus op stichtingen en goede-doelenorganisaties geloven wij dat bedrijven met hun innovatiekracht positieve maatschappelijke impact kunnen versnellen. Daarom verkennen we met een open blik hoe we bedrijven kunnen ondersteunen die bijdragen aan de missie en doelstellingen van het Fonds.

Onze onafhankelijkheid relativeert ook de strategie. De strategie geeft richting, maar is geen strak keurslijf. Het Fonds staat open voor initiatieven die doorbraken kunnen realiseren, ook al vallen deze buiten onze strategische prioriteiten.

Vertrouwen in de toekomst

Het Gieskes-Strijbis Fonds gelooft in vooruitgang en kijkt met vertrouwen naar de toekomst. We leven in een tijd van ongelooflijke kansen. Onze voorouders zouden versteld staan van hoe goed we het nu hebben. Het democratisch marktmodel heeft aanzienlijke successen geboekt door voorspoed, welvaart en welzijn voor velen toegankelijk te maken.

Aan de andere kant zijn er grote zorgen over de leefbaarheid van de aarde en de kwaliteit van onze democratie en samenleving. Er is veel te verbeteren. Wij zetten ons ervoor in om positieve maatschappelijke vooruitgang te realiseren.

In deze periode is het Fonds vooral op zoek naar initiatieven die werken aan oplossingen en aan het vergroten van verbinding. Veel van de maatschappelijke vraagstukken zijn bekend, maar na het agenderen komt het ingewikkelde proces van ‘oplossen’. Om zaken daadwerkelijk op te lossen, zijn verbinders en visionairs nodig. Mensen en organisaties die in staat zijn anderen te inspireren – buiten

hun eigen kring. En die daarbij de capaciteit hebben verschillende belanghebbenden bij elkaar te brengen om tot oplossingen te komen in plaats van verschillen te vergroten.

Strategie per werkterrein

Natuur & milieu

Een van de grootste uitdagingen van deze tijd is hoe 8 miljard mensen, en in de toekomst wellicht 10 miljard, in balans met de natuur kunnen leven. Inmiddels worden zes van de negen planetaire grenzen overschreden. In Nederland is het voedselsysteem, dat 54 procent van het landoppervlak in beslag neemt, grotendeels verantwoordelijk voor de achteruitgang van de natuur. Dat betekent ook dat natuurinclusieve landbouw en consumptie een grote bijdrage kunnen leveren aan het herstel van de natuur.

Ook op de Noordzee is het menselijk gebruik niet in balans met de natuur. En de aankomende jaren neemt de druk op de Noordzee verder toe, vooral door de groei van opwekking van duurzame energie op zee. Deze energietransitie neemt inmiddels zo'n grote schaal aan dat een optimale inrichting van de Noordzee alleen mogelijk is via internationale samenwerking.

Binnen het werkterrein Natuur & milieu richt het Fonds zich de aankomende jaren op de hoofdthema's 'een gezond voedselsysteem' en 'een gezonde internationale Noordzee'.

Een gezond voedselsysteem

Ons voedselsysteem piept en kraakt. De natuur van het platteland is niet gezond, gezond voedsel is vaak te duur en ongezond voedsel te goedkoop. Veel boeren ontvangen geen eerlijke prijzen voor hun producten. De toezegging van 24 miljard euro uit het regeerakkoord van het kabinet-Rutte 4 heeft niet kunnen leiden tot een gedeelde visie op een duurzaam en gezond voedselsysteem. En het mislukken van het landbouwakkoord in 2023 bevestigde de patstelling.

Het Fonds is op zoek naar openingen om de beweging naar een gezond voedselsysteem te versnellen. Wij komen daarbij uit op de volgende vier routes die we de komende jaren willen ondersteunen:

1. Een nieuwe impuls op weg naar juiste prijzen en normering

Prijsvorming is een van de krachtigste middelen om gedrag te veranderen. Het Fonds wil een nieuwe impuls geven aan de invoering van 'juiste' prijzen. De kosten van ons landbouw- en voedselsysteem worden voor een groot deel geëxternaliseerd naar de omgeving, consumenten en burgers. Zonder aanpassingen aan de fundamenteën van de economie van het voedselsysteem, inclusief betere normen, zullen veelbelovende initiatieven falen. Die kunnen namelijk niet concurreren met het huidige systeem dat veel van zijn kosten externaliseert.

2. Minder gif – gezondere boer, omgeving en consument

Het Fonds wil de wetenschappelijke kennis versterken over een mogelijk verband tussen het gebruik van (combinaties van) schadelijke bestrijdingsmiddelen in de landbouw en de menselijke gezondheid. Ook zetten we ons in voor een sterkere link tussen onderzoek en besluitvorming, inclusief de toepassing van het voorzorgsprincipe bij de toelating van bestrijdingsmiddelen.

3. **Aandeel biologische landbouw van 4 naar 15 procent**

Momenteel beslaat biologische landbouw slechts 4 procent van het totale Nederlandse landbouwareaal. Ook de vraag blijft steken rond de 4 procent. De Nederlandse overheid heeft zich tot doel gesteld dit aandeel te laten stijgen naar 15 procent in 2030. Wij ondersteunen initiatieven die de sprong van 4 naar 15 procent versnellen.

4. **Versterking van groen boerenondernemerschap**

Het Fonds streeft ernaar een sterke beweging te ondersteunen van ondernemers met een groen hart die werken aan een duurzaam voedselsysteem. Er is veel aandacht voor zogenoemde koplopers en remmers. Echter: een grote groep boeren die zich niet thuis voelt bij een van deze twee categorieën, lijkt onvoldoende vertegenwoordigd. Het Fonds onderzoekt hoe deze groep kan worden gesteund. De gedachte daarbij: vele pragmatische stappen voorwaarts, maken samen een groot verschil.

Een gezonde internationale Noordzee

Het Fonds ziet het versterken van internationale samenwerking op de Noordzee als een belangrijke weg naar een gezonde Noordzee. In Nederland worden de verschillende belangen samengebracht in het Noordzeeoverleg. Internationaal ontbreekt echter een platform waar overheden en sectoren gezamenlijk integraal werken aan een internationaal plan voor de Noordzee. De internationale samenwerking kan aanzienlijk worden verbeterd.

De Noordzee is niet in gezonde staat, terwijl het gebruik ervan blijft toenemen. Een gezonde Noordzee is niet onmogelijk te midden van toenemend gebruik, maar vormt wel een complexe uitdaging. Hiervoor is een goed internationaal plan voor de Noordzee nodig, met sterk beleid gericht op versterking van de natuur. Cruciale elementen voor zo'n plan zijn: goede ruimtelijke ordening, normering, bijbehorende financieringsmechanismen, en besluitvorming op basis van wetenschap.

Bijna alle betrokken partijen kunnen profiteren van een gezonde Noordzee. En andersom kan het achteruitgaan van natuurwaarden een obstakel vormen voor de uitrol van de energietransitie en andere activiteiten op de Noordzee. Het Fonds zal zich richten op initiatieven die de internationale samenwerking op de Noordzee versterken, met speciale aandacht voor versterking van de natuur.

Daarnaast ondersteunt het Fonds in deze periode projecten die bijdragen aan de opschaling van oesterherstel, aangezien oesterriffen een belangrijk onderdeel vormen van een gezonde Noordzee.

Medisch Onderzoek

Vanaf de oprichting van het Fonds heeft het thema Alzheimer en andere vormen van dementie centraal gestaan. Deze focus kwam voort uit een persoonlijke aanleiding: een van de naamgevers van het Fonds kreeg zelf te maken met Alzheimer. Vanuit deze betrokkenheid ontstond de wens om bij te dragen aan meer kennis en begrip, en uiteindelijk aan betere zorg en behandeling.

In de afgelopen jaren heeft het Fonds projecten ondersteund die gericht zijn op de ziekte van Alzheimer en andere vormen van dementie. Wij hebben uiteenlopende wetenschappelijke onderzoeken gefinancierd, meerdere promotietrajecten mogelijk gemaakt en twee leerstoelen aan de VU en de UvA ondersteund.

Een mooi voorbeeld van onze inzet is de langdurige betrokkenheid bij het SCIENCE-project van het Alzheimercentrum Amsterdam. In dit onderzoek worden mensen gevolgd die zelf merken dat hun geheugen achteruitgaat, terwijl standaardtesten nog geen afwijkingen laten zien. Het doel is om zo vroeg mogelijk te begrijpen hoe de ziekte van Alzheimer begint, vaak al tientallen jaren voordat dementie ontstaat. Dergelijk fundamenteel onderzoek vraagt om een lange adem en kan niet binnen enkele jaren worden afgerond. Daarom heeft het Fonds dit project acht jaar lang ondersteund. Inmiddels is de financiering succesvol overgenomen door andere partijen.

Wij hebben in al deze jaren met veel plezier samengewerkt met de vele betrokken professionals binnen dit werkterrein. Bij het herijken van onze strategie hebben wij echter besloten een andere richting in te slaan en het thema Alzheimer los te laten.

Onderzoek naar de relatie tussen gezondheid en bestrijdingsmiddelen

Onze gezondheid, de natuur en de landbouw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In de komende periode richt het Gieskes-Strijbis Fonds zich met name op een beter begrip van de rol die bestrijdingsmiddelen spelen binnen deze samenhang.

Bestrijdingsmiddelen hebben een functie in de landbouw: ze beschermen gewassen tegen ziekten en plagen en dragen zo bij aan stabiele opbrengsten. Tegelijkertijd groeit het besef dat het gebruik van deze middelen, en in het bijzonder het onjuist of overmatig gebruik, grote risico's kan meebrengen voor mens en milieu. Via lucht, bodem en water kunnen bestrijdingsmiddelen zich verspreiden en zo terechtkomen in de leefomgeving en via de voedselketen in onszelf.

Wetenschappelijke studies wijzen steeds vaker op mogelijke gezondheidsrisico's, vooral bij langdurige blootstelling aan bepaalde stoffen. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen die beroepsmatig of in hun woonomgeving in aanraking komen met bestrijdingsmiddelen, zoals boeren, omwonenden en werknemers in de voedingssector. Wij financieren onder meer mogelijke verbanden tussen blootstelling aan specifieke stoffen en neurodegeneratieve aandoeningen, waaronder de ziekte van Parkinson. Hoewel het wetenschappelijke bewijs nog niet volledig is, bestaat er brede overeenstemming dat verder onderzoek noodzakelijk is om deze relaties beter te begrijpen.

Het Gieskes-Strijbis Fonds wil de ontwikkeling, verspreiding en toepassing van kennis op dit terrein stimuleren. Dat betekent investeren in interdisciplinair wetenschappelijk onderzoek, maar ook in bewustwording en beleidsbeïnvloeding. Door samenwerking tussen wetenschappers, beleidsmakers en praktijkdeskundigen te bevorderen, kunnen de onderliggende mechanismen beter worden doorgrond en kunnen handelingsperspectieven ontstaan voor een gezondere en duurzamere landbouw.

Een beter begrip van de relatie tussen bestrijdingsmiddelen, gezondheid en milieu draagt bij aan verantwoord gebruik, doeltreffender beleid en grotere bewustwording bij boeren, beleidsmakers en consumenten.

Kunst & cultuur

Kunst en cultuur verrijken de samenleving op vele manieren. Ze brengen niet alleen verwondering en schoonheid, maar zijn ook onmisbaar voor een vrije democratie en weerspiegelen de gezondheid van onze samenleving. Kunstenaars zijn de drijvende kracht achter de dynamiek en vitaliteit van de kunstsector.

Het Gieskes-Strijbis Fonds zet zich vooral in voor de ontwikkeling van excellente *mid-career* kunstenaars. Jaarlijks ontvangen twee *mid-career* podiumkunstenaars de Gieskes-Strijbis Podiumprijs. Daarnaast worden *mid-career* kunstenaars binnen andere disciplines ondersteund. Dit doen we door te scouten naar kunstenaars met bewezen kwaliteit, die grote ambities tonen zich verder te ontwikkelen. Indien mogelijk helpen we bij het realiseren van internationale plannen.

Daarnaast ondersteunen we het behoud en ontwikkeling van ambacht en vakmanschap, met nadruk op kennisontwikkeling binnen kunst en cultuur. We richten ons op het behoud van traditionele ambachten én op kunstenaars die zich verder willen verdiepen in ambacht en vakmanschap. En verder blijven we scouten naar vernieuwende projecten van instellingen of organisaties.

Ontwikkeling *mid-career* kunstenaars

Excellente *mid-career* kunstenaars hebben hun kwaliteiten bewezen. Uit ons onderzoek blijkt echter dat er niet veel regelingen zijn voor deze groep, zeker als het gaat om interdisciplinair werk. De kunstenaar is vaak afhankelijk van commerciële opdrachten of heeft daarnaast een bijbaan. Hierdoor is er minder tijd en ruimte voor autonoom experiment en onderzoek. Dit zijn juist belangrijke elementen om te komen tot artistieke vernieuwing en verdieping.

Sinds 2016 ondersteunt het Fonds *mid-career* kunstenaars binnen de podiumkunsten in hun ontwikkeling. Hiervoor is de Gieskes-Strijbis Podiumprijs opgericht, de grootste podiumkunstprijs van Nederland. Jaarlijks ontvangen twee podiumkunstenaars deze prijs, met een waarde van 60.000 euro per winnaar en vrij te besteden. Daarnaast krijgen drie makers een eervolle vermelding en een bedrag van 10.000 euro, eveneens vrij te besteden. De jaarlijks wisselende adviescommissie van de Gieskes-Strijbis Podiumprijs selecteert de winnaars en adviseert het bestuur.

Binnen de andere disciplines worden *mid-career* kunstenaars ondersteund in hun artistieke ontwikkeling. Kunstenaars met bewezen kwaliteit worden door het Fonds gescout. Na een gesprek worden ze uitgenodigd een gedegen plan in te dienen, met als doel hun artistieke ontwikkeling te bevorderen. Onverwachte samenwerkingen, onderzoek en internationale ambities krijgen de ruimte. Artistieke ontwikkeling en het delen van opgedane kennis staan daarbij centraal.

Behoud en ontwikkeling ambacht en vakmanschap

Het Fonds ondersteunt projecten voor behoud van ambacht en vakmanschap binnen kunst en cultuur. Projecten binnen dit thema bouwen kennis op, delen deze kennis binnen een netwerk en maken de kennis relevant voor anderen. Wij hanteren twee benaderingen ten aanzien van ambacht en vakmanschap.

Bij de historische benadering van ambacht is het doel ambacht levend en relevant te houden. Ambacht is van waarde voor zowel de culturele sector als de maatschappij. Het projectteam scout projecten die gericht zijn op het behoud van kennis rondom ambacht en vakmanschap binnen de

kunst. Bij restauratieprojecten met een belangrijk kenniselement, komt het kenniselement in aanmerking voor financiering.

Ook willen we kunstenaars ondersteunen die zich willen verdiepen in ambacht en vakmanschap. Het ondersteunen van kunstenaars in het gebruik van ambachtelijke technieken, bevordert zowel de ontwikkeling van het ambacht als het werk van de kunstenaar. Wij selecteren projecten van kunstenaars, ontwerpers en instellingen die zich richten op de artistieke toepassing van ambacht en vakmanschap.

Steun voor instellingen en organisaties

Naast de ontwikkeling van *mid-career* kunstenaars en behoud en ontwikkeling van ambacht, steunt het Fonds culturele instellingen en organisaties. Het Fonds richt zich hierbij op plannen die een doorbraak kunnen realiseren. Ook komen plannen van instellingen die bijdragen aan de internationale activiteiten en promotie van Nederlandse kunstenaars in het buitenland in aanmerking voor ondersteuning. Het Fonds scout deze projecten, waarbij er ruimte is voor afwijkende plannen en onverwachte samenwerkingen. Projectsuggesties kunnen ook op onze website worden ingediend. Meerjarige projecten die plaatsvinden in Nederland met een landelijke uitstraling, komen in aanmerking. Hetzelfde geldt voor projecten met internationale componenten.

Democratie & rechtsstaat

Leven in een democratie is iets om te koesteren en om te beschermen. Het is niet voor niks dat de landen in de top 10 van de World Happiness Index allemaal democratieën zijn. Helaas staat de democratie ook onder druk. Bijvoorbeeld door ondermijning via het internet, populisme en verharding van het publieke debat.

Om onze democratie en rechtsstaat te beschermen, moeten we ons als samenleving bewust zijn van maatschappelijke ontwikkelingen en potentiële dreigingen. Het Gieskes-Strijbis Fonds wil bijdragen aan een sterke democratische rechtsstaat. Dat doen we langs twee richtingen: sociaal digitaal domein en betrokken mensen maken de democratie

Sociaal digitaal domein

Digitalisering heeft de maatschappij ingrijpend veranderd. De voordelen ervan zijn groot, maar tegelijkertijd zijn er risico's. Het internet en sociale media zijn instrumenten die gebruikt kunnen worden om samenlevingen te destabiliseren. Hierbij valt te denken aan aanvallen op onze digitale infrastructuur, maar ook aan ondermijning en beïnvloeding via sociale media.

Sociale media werden lange tijd niet of beperkt gemonitord en gereguleerd. Dat heeft platformen kwetsbaar gemaakt voor de verspreiding van desinformatie en haat waarmee twijfel en verdeeldheid wordt gezaaid. Door het ontwerp van de netwerken komen gebruikers snel terecht in filterbubbels waar informatie en ideeën worden uitvergroot. De inrichting en het gebruik van sociale media kunnen zo bijdragen aan ondermijning van de democratie en rechtsstaat.

Het risico bestaat dat de negatieve aspecten van digitale platformen de positieve overstijgen. Met betere regels, beter ontwerp en verbeterd bewustzijn kunnen we een socialer digitaal domein

realiseren. Het Fonds heeft interesse in initiatieven die werken aan dit veilige, sociale en transparantere digitale domein. We zien beleid en wetgeving, debat over de rol en invloed van digitale platformen, het stimuleren van (Europese) alternatieven en bewustwording onder gebruikers als routes om dit doel te bereiken.

Betrokken mensen maken de democratie

Het Gieskes-Strijbis Fonds draagt bij aan een democratie waarin mensen mee kunnen doen, zich betrokken voelen en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en de samenleving.

In Nederland is de steun voor de democratie groot, maar niet iedereen ervaart haar als toegankelijk of nabij. Volgens de Raad van State is de publieke dialoog de afgelopen jaren versplinterd en verhard, onder meer door de invloed van het internet en verschillende maatschappelijke en politieke ontwikkelingen (2023). Tegelijkertijd zijn er groepen in de samenleving die niet meer meedoen of dreigen af te haken, of die niet goed weten hoe zij hun stem kunnen laten horen of invloed kunnen uitoefenen. Dit zijn zorgelijke ontwikkelingen, omdat de democratie bloeit bij de inzet en betrokkenheid van ons allemaal.

Het Fonds ondersteunt daarom initiatieven die bijdragen aan een toegankelijke en levendige publieke dialoog, waarin mensen op respectvolle wijze ervaringen en ideeën uitwisselen. Daarnaast financieren we projecten die de betrokkenheid van burgers bij de democratie vergroten en hun stem binnen democratische processen versterken. Ook stimuleert het Fonds initiatieven van betrokken burgers die zich, vanuit eigen verantwoordelijkheid en initiatief, inzetten voor elkaar en voor onze democratische samenleving.

Organisatie

Het Gieskes-Strijbis Fonds kent twee organen: het projectbureau en het bestuur. Het dagelijkse werk ligt in handen van het projectteam. Het bestuur is nauw betrokken en besluit over alle aanvragen. Om de samenwerking tussen projectbureau en bestuur te versterken, maakte het Fonds in 2024 de overstap naar een *one-tier* board.

Het bestuur wordt zo samengesteld dat daarin expertise op financieel en economisch gebied en bestuurlijke ervaring in het bedrijfsleven aanwezig zijn. Bij voorkeur hebben bestuursleden ervaring en affiniteit met een of meer van de werkterreinen van het Fonds. Een goede balans tussen de verschillende werkterreinen is daarbij gewenst.

Het vaste projectteam bestaat uit programmamanagers, een bureaumanager, een controller en de directeur-bestuurder. Iedere programmamanager leidt een programma, maar alle relevante beslissingen over de ontwikkeling en voordracht van projecten aan het bestuur worden in teamverband genomen. Indien nodig werkt het Fonds met externe adviseurs. Vanuit de gedachte dat het echte werk pas ná toekenning begint, blijft het Fonds nauw betrokken bij de projecten. Wanneer dit de impact ten goede komt, verbindt het Fonds initiatieven en programma's met elkaar.